

In de rubriek *Pedagogisch Nieuws* bespreekt steeds een andere medewerker van het Amsterdams Centrum voor Kinderstudies (ACK) belangrijke en actuele ontwikkelingen in het gezin, op school, of in de instelling.

Ditmaal een bijdrage van Herman Baartman. Hij is bijzonder hoogleraar preventie en hulpverlening inzake kindermishandeling en directeur van het ACK.

P E D A G O G I S C H N I E U W S

Zorgenkinderen en jeugdzorg

Herman Baartman

Enige tijd geleden verschenen er allerwegen berichten in de media dat de omvang van kindermishandeling aanzienlijk groter zou zijn dan verondersteld. We zijn inmiddels redelijk vertrouwd met de schatting van 50.000 tot 80.000 kinderen die jaarlijks het slachtoffer zijn van kindermishandeling, een schatting die men elke keer als een soort van mantra tegenkomt in berichten die de ernst van dit verschijnsel onder de aandacht willen brengen. Maar volgens recente schattingen zou het in werkelijkheid gaan om honderdduizenden mishandelde kinderen. Ook viel onlangs overal te lezen dat gehandicapte kinderen een groter risico lopen om door hun ouders mishandeld te worden. Het kan niet op, zal menigeen gedacht hebben. Wat is er met deze samenleving aan de hand dat zo ongehoord veel kinderen thuis niet veilig zijn, zelfs

niet een kind dat toch meer dan een ander kind recht heeft op compassie en zorg? Is die samenleving, of liever gezegd, zijn gezinnen, of nog liever gezegd, zijn ouders zoveel slechter en onveiliger voor hun kinderen dan vroeger? Of waren ze altijd al zo slecht en komt dat nu pas aan het licht? Kortom, hoe zorgelijk is het met de opvoeding gesteld? Zoals ik in deze rubriek al eerder heb betoogd: de groei van de cijfers inzake kindermishandeling heeft deels te maken met een toegenomen alertheid op dit fenomeen, maar minstens zozeer met een verruiming van het begrip. Er is een tendens om elke situatie die zorgelijk is aan te duiden als kindermishandeling. Dat was ook de achtergrond van dat bericht over die honderdduizenden mishandelde kinderen. Het was afkomstig van Van Eijck, die als Commissaris Jeugd- en jongerenbeleid de kwaliteit

en vooral de structuur van de jeugdzorg doorlicht. Hij was zich, zei hij, komend uit een heel andere sector, 'rot geschrokken' toen hij constateerde hoe belabberd het met die organisatie gesteld was. En onlangs was hij dus opnieuw geschrokken van de omvang van kindermishandeling. 'Neem alleen al die 1,4 miljoen jongeren onder de 22 jaar waarvan één van de ouders psychische of verslavingsproblemen heeft', aldus Van Eijck. Betekent dit dat deze kinderen mishandeld worden? Nee! Is hun situatie zorgelijk? In principe wel. Het begrip kindermishandeling heeft de laatste tijd de betekenis gekregen die ook het begrip *probleemgezin* of *multi-probleemgezin* heeft. Een gezin aanduiden als probleemgezin betekent twee dingen: dit gezin heeft problemen, doorgaans fiks en langdurig, en de jeugdzorg heeft problemen met dit gezin, doorgaans ook fiks

en langdurig. Het begrip zegt dus zowel iets over een gezin, als over de jeugdzorg. En het is die betekenis die meer en meer de betekenis is gaan worden van het begrip kindermishandeling. We maken ons zorgen, in toenemende mate, over een grote groep kinderen, en dat is mede omdat de problematiek van die kinderen en hun gezinnen de zwakke plekken in ons stelsel van jeugdzorg aan het licht brengt. Kindermishandeling is, zou je kunnen zeggen, de toetssteen geworden voor de kwaliteit van de jeugdzorg. Je schrikt je rot soms. En wat die ouders betreft die hun gehandicapte kind mishandelen, het zijn ouders als alle ouders, die zich alleen maar hierin onderscheiden dat ze een kind hebben dat veelal een extra zware last betekent, een kind dat de zwakke plekken in hun ouderschap blootlegt.